

Klasika.hr koristi kolačiće za pružanje boljeg korisničkog iskustva. Postavke kolačića mogu se kontrolirati i konfigurirati u vašem web pregledniku. Nastavkom pregleda web stranice Klasika.hr slažete se s korištenjem kolačića. Za nastavak pregleda i korištenja web stranice kliknite na 'Slažem se'. Više informacija

Slažem se

TUMAČI UMJETNIČKE GLAZBE

Uvod u feljton: Najbolji hrvatski izvođači klasične glazbe - solisti, ansambli, orkestri

Pojam *glazba* čini se nedvojbeno svima lako razumljiv. Međutim to svakako nije jednostavan, a pogotovo nije jednoznačan pojam. Kao što niti glazba kao pojava u okvirima ljudskih djelatnosti nije jednostavna pojava koju bi bilo moguće lako definirati. Da je tome tako potvrđuje i činjenica pojave znanosti o glazbi – muzikologije. Iz uvoda mrežnog izdanja *Hrvatske enciklopedije* o pojmu *Muzikologija* citiram: „...

znanstveno proučavanje glazbe kao dio znanosti o umjetnostima u području humanističkih znanosti. Smatra se da muzikologija proučava glazbu kao predmet u okvirima fizičkih, psiholoških, estetičkih i kulturnih pojava, ali i djelatnost čovjeka glazbenika (skladatelja, izvoditelja) i slušatelja u njegovu društvenom i kulturnom ozračju. U tom smislu muzikologija se metodološki približila humanističkim i društvenim disciplinama poput antropologije, etnologije, lingvistike, sociologije i kulturne teorije. Muzikologija se kao moderna znanost počela konstituirati polovicom 19. st. na njemačkom govornom području, kada je počela ulaziti i u programe sveučilišnih studija, ali su se pojedini aspekti glazbe teorijski proučavali već od antičkog doba.“ (*Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021.).

Već je u ovom kratkom opisu naznačena kompleksnost pojma i glazbe kao umjetničke grane. Dakle, nužna su ograničavanja, neophodno je koncentriranje na samo određene, pojedinačne pojavnosti iz širokog područja koje glazba obuhvaća i djelatnosti koje su uz glazbu kao predmet izučavanja povezane. Upravo zbog toga, zbog nužnosti određivanja granica u okviru kojih će se kretati napisi projekta *Najbolji hrvatski izvođači klasične glazbe - solisti, ansambli, orkestri*, namjera je ovog uvodnog teksta upozoriti na polazište istraživanja i pokušati dati definicije temeljnih pojmova tog polazišta kako bi se izbjeglo eventualna nerazumijevanja ili pak nerealna očekivanja.

Osobito od 19. stoljeća došlo je do razlika između dvaju opsežnih glazbenih *bazena*. S jedne se strane sve veća pozornost posvećivala glazbi koju se uvriježilo nazivati *ozbiljnom*, a s druge se strane sve snažnije emancipirala glazba namijenjena zabavi. Kako je navedeno u gornjem citatu, budući

da se znanost o glazbi konstituirala na njemačkom govornom području, uvedena je razlika između E- i U-glazbe, dakle između *ernste Musik* ili ozbiljne, još nazivane i klasična glazba s jedne, te *Unterhaltungsmuik* ili zabavne glazbe s druge strane.

Ograničavajući se na tzv. ozbiljnu ili klasičnu glazbu projekt će u fokus staviti glazbenike koji tu glazbu izvode i predstavljaju zainteresiranom slušateljstvu. S tim je u vezi nužno istaknuti kako je riječ o određenim instrumentima koji se koriste u izvođenju klasične glazbe, kao i o određenim stilskim razdobljima, a onda i o glazbenim oblicima koji su za klasičnu glazbu karakteristični i koji su se tijekom povijesnog razvoja ustalili. Međutim, želim dodati još jedan opisni pojam toj vrsti glazbe. Naime, u francuskom se jeziku koristi pojam *musique savante*, koji je na hrvatski jezik moguće prevesti kao *učena glazba*, dakle glazba koja se temelji na skladateljskom zapisu, za razliku od folklorne ili tradicionalne glazbe prenošene usmenom predajom. Osim toga, za izvođenje te učene, ozbiljne, klasične glazbe neophodan je itekako temeljit studij – bilo glazbala na kojemu se izvodi, bilo glasa koji je pjeva, a pretpostavljaju se i izvjesna znanja od strane onoga koji tu glazbu sluša.

Posvećivanje pozornosti suvremenoj, aktualnoj glazbenoj sceni u Hrvatskoj u odnosu na ugledne soliste, ansambl i orkestre koji izvode učenu, ozbiljnu, umjetničku, klasičnu glazbu u okvirima koncertnih ciklusa ili samostalno, zadatak je koji otvara mnoge mogućnosti pristupa. Budući da u Zagrebu djeluju dva simfonijska orkestra (Simfonijski orkestar HRT, Zagrebačka filharmonija) kao i drugi orkestralni sastavi (Cantus Ansambl, Hrvatski komorni orkestar), komorni sastavi (Zagrebački solisti, Zagrebački kvartet, Gudački kvartet Rucner, Gudački kvartet Sebastian) te brojni međunarodno afirmirani solisti (instrumentalisti i solo pjevači), područje je vrlo veliko i za obradu njihove djelatnosti neophodna je znatna posvećenost zadatku želi li se opisati njihove repertoare i analizirati njihove doprinose ukupnoj hrvatskoj glazbenoj kulturi. U tom je pogledu osobito važno obraditi pojedine ansamble i pojedine soliste u povodu njihovih važnih obljetnica djelovanja (primjerice 70. obljetnicu postojanja Zagrebačkih solista), te u odnosu na soliste dati iscrpne opise i analizu njihovih nastupa u Hrvatskoj i u inozemstvu.

Hrvatski glazbeni umjetnici postižu zavidne rezultate u odnosu na svoje djelovanje, ostvaruju izvrsne koncertne programe i važno je posvetiti pozornost njihovom ukupnom djelovanju. Posebna se pozornost posvećuje repertoarima koncertnih programa a u odnosu na dva simfonijska orkestra i rezultatima u rastu njihove kvalitete s obzirom na angažman međunarodno poznatih dirigenata, njihovih šefova – dirigenata. Kod Simfonijskog orkestra HRT to je francuski maestro Pascal Rophe a kod Zagrebačke filharmonije poljski maestro Dawid Runtz pa je zanimljivo usporediti repertoare koncerata i prijem kod publike otkako su oni na čelu tih zagrebačkih orkestara. U tom su kontekstu postavljeni opći ciljevi vezani uz programske analize, estetsko vrednovanje i društveni značaj djelovanja orkestara, ansambala i solista na području ozbiljno-glazbenog stvaralaštva svih stilskih razdoblja kako ih se prezentira u RH.

Kada je riječ o skupinama kojima se obraćam svakako valja imati na umu različitosti koncertnih prostora u Zagrebu jednako u odnosu na njihove kapacitete kao i u odnosu na usmjerenost na glazbeno-stilske značajke izvođača. Posebnu se pozornost posvećuje koncertnim dvorana Koncertna dvorana Vatroslav Lisinski (mala i velika dvoramna), te drugim prostorima koji su ušli u uporabu zbog izostanka dosadašnjih koncertnih dvorana oštećenih u potresu. Naime, Hrvatski glazbeni zavod, MUO, Mimara, nisu u otvoreni za javnost pa je došlo do korištenja nekih alternativnih prostora poput Novinarskog doma, Kazališta Kerempuh i Kulturnog centra Maksimir na primjer. Osobito značajnom adresom nameću se u ovoj situaciji dvorane u okviru Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu što povećava i brojnost

koncertnih nastupa studenata glazbe. To dovodi do različitih dobnih razina slušateljstva kao ciljnih skupina kojima se projekt obraća i svakako otvara vrlo bogate mogućnosti za sasvim nove analize, komparacije i zaključke. Dakako, trajna je briga odgoj i obrazovanje nove mlade publike pa se i tome posvećuje pozornost.

Elektronički časopis Klasika.hr odlična je platforma za objavljivanje tekstova budući da upravo mlade generacije sve više koriste internet kao izvor informacija. Budući da sam kao novinarka s dugogodišnjim iskustvom dobro upoznata s radom, repertoarima i umjetničkim razinama orkestara, ansambala i solista u RH o kojima nemjaravam iscrpnije izvještavati javnost prikupljanje informacija ne predstavlja problem. Naime, prikupljanje podataka moguće je iz vlastitih do sada objavljivanih tekstova, iz razgovora s glazbenicima i iz njihovih osobnih internetskih stranica. Dugogodišnje iskustvo pisanja glazbenih kritika, a riječ je o protekle 52 godine djelovanja u tiskanim medijima, dostatna je osnova za sakupljanje i obradu podatka. Druga je velika pomoć bogato pedagoško iskustvo i suradnja sa svim generacijama glazbenika kao i sa skladateljima.

Na početku je svakako bilo važno upozoriti na polazišta, ali i na ograničenja, kao i upozoriti na kompleksnost pojma *glazba*, osobito danas u vremenu neslućenog razvoja tehnologije i elektroničkih medija o kojima nekadašnje generacije nisu mogle niti sanjati.

(Pročitajte [sljedeći nastavak](#))

© Zdenka Weber, *KLASIKA.hr*, 12. kolovoza 2023.

Tekst je objavljen uz potporu Agencije za elektroničke medije u okviru projekta poticanja novinarske izvrsnosti. Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.